

Förvaltningsakademin

Verksamhet 2016

Förvaltningsakademins verksamhet 2016

Under 2016 har Förvaltningsakademien genomgått två viktiga processer. Dels har det skett rekrytering av två lektorer i offentlig förvaltning med huvuduppgift att arbeta med uppdragsutbildning, dels har en ansökan om att inrätta huvudområdet Offentlig förvaltning utarbetats och lämnats in till Fakultetsnämnden vid Södertörns högskola. I övrigt har Förvaltningsakademien varit framgångsrika när det gäller såväl utbildning, forskning och samverkansaktiviteter.

När det gäller utbildningssidan ligger omsättningen något under föregående år, drygt 0,5 miljoner. Den största uppdragsgivaren är Riksrevisionen som för tredje gången genomfört en kurs som omfattar nio halvdagar. I övrigt har olika myndigheter anlitat Förvaltningsakademien för kurser med omfattning från tre halvdagar (Barnombudsmannen) till enstaka utbildningstillfällen (Arbetsgivarverket, SBU). Förvaltningsakademien har också deltagit i den av Stockholms universitet anordnade utbildningen inom Rektorsprogrammet.

Forskningen omfattade nio forskningsprojekt med sammanlagt ca 5 miljoner i beviljade bidrag för 2016. Bland nya publikationer kan nämnas böckerna "Kampen om kulturen" och "Den mångsidiga staten" samt rapporterna "Arbete för alla", "På vetenskaplig grund" samt "Trafikverket – en förvaltningspolitisk historia".

Samverkansaktiviteterna har bestått av en förvaltningspolitisk seminariereserie som samlat mellan tjugo och fyrtio deltagare, varav många externa gäster. Nämnas bör också ett publikt så kallat vittnesseminarium den 21 november med temat polisreformen. I panelen satt bland annat rikspolischefen och seminariet lockade ett hundratal åhörare. I övrigt har forskare från Förvaltningsakademien varit efterfrågade för föreläsningar och vid konferenser, samt som experter i utredningar, råd och expertgrupper.

Förvaltningsakademins styrgrupp hade fyra möten under året, och är med sina kunskaper och nätverk ett viktigt stöd för föreståndaren i det strategiska arbetet.

En viktig händelse är att Förvaltningsakademien fått i uppdrag från Riksdagen via utbildningsdepartementet att "Utveckla och tillhandahålla utbildning om förvaltningspolitik". För detta ändamål har det i budgeten tilldelats 2 miljoner kronor om året i tre år. I detta arbete ingår både att utveckla uppdragsutbildningsverksamheten och att etablera grundutbildning vid Södertörns högskola.

Sammantaget kan 2016 ses som ett år där Förvaltningsakademien har gått in i en ny fas. Nu finns det en kärna av personer och kompetens som gör centrumbildningen något mindre beroende av enskilda individers initiativ. Uppdraget från Riksdagen ska ses som ett förtroende från statsmakternas sida att utveckla den befintliga verksamheten. Utmaningarna framöver är att stärka volymen på uppdragsutbildningar, samt att fortsätta processen med att etablera en

grundutbildning inom området offentlig förvaltning. Med nya lektorer på plats i början av 2017, samt beslutet om att inrätta huvudområdet offentlig förvaltning finns det all anledning att se framtiden an med tillförsikt.

Anders Ivarsson Westerberg
Föreståndare

Förvaltningsakademin i korthet

Mer detaljer finns i bilagorna i slutet av denna publikation.

Människor

Personal: **12** personer fördelat på knappt **7,5** helårsarbetskrafter

Antal kursdeltagare: ca **275** personer

Externa anknutna (föreläsare på utbildningar, deltagare i forskningsprojekt m fl): **18** personer

Antal åhörare på föredrag, seminarier och konferenser: ca **1 100** personer

Pengar

Omsättning: ca **9** mkr

Intäkter uppdragsutbildningar: **0,5** mkr

Forskningsmedel beviljat för året: **5** mkr

Bidrag från Sh: **1,5** mkr

Anslag från Riksdagen: **2** mkr

Verksamhet i siffror

Genomförda och pågående uppdragsutbildningar: **7**

Antal köpare av utbildning och uppdragsforskning: **15**

Forskningsprojekt knutna till akademien: **9**

Seminarier och konferenser (egna samt aktivt deltagande på andras): **27**

Publikationer: **8**

Övrigt

- Förvaltningsakademins styrgrupp har haft 4 sammankomster och där diskuterat strategiska frågor rörande Förvaltningsakademins framtida verksamhet.
- Den 1-2 september genomfördes Förvaltningsakademins interna planeringsdagar med 13 deltagare.

Verksamhet i praktiken

För att fördjupa bilden av Förvaltningsakademins verksamhet presenterar vi här nedan två forskningsprojekt och en utbildning som pågått under 2016.

Organizing for Auditing – ett forskningsprojekt om granskning

***Organizing for Auditing* (Styrning och granskning av det offentliga) är ett av de största forskningsprojekt som Förvaltningsakademien beviljats. Under fyra år kommer Förvaltningsakademien tillsammans med några andra lärosäten att studera den svenska statens organisering av granskning.**

Vi lever i ett granskningsamhälle. Med granskning avses aktiviteter som ofta går under namn som utvärdering, inspektion, tillsyn, certifiering, rankning, revision etc. Trots expansionen av sådana aktiviteter är kunskaperna om konsekvenserna av granskning begränsade. Detta är ett problem eftersom granskningars utformning kan ha stor betydelse för verksamhetens utformning och styrning.

Det övergripande syftet med projektet *Organizing for Auditing* är att förstå på vilket sätt som granskningar har organiserats i den svenska staten, och att förklara skillnader och likheter i organiseringen. Projektet bygger på och integrerar två teoretiska traditioner: institutionell organisationsteori och historisk institutionalism.

I noggranna empiriska studier täckande den senaste 25-årsperioden kommer vi att analysera och jämföra hur granskningsaktiviteter har organiserats inom sex olika politikområden. Inom varje område genomförs också djupgående studier av de processer där granskningar skapas i relationen mellan granskare och granskad. Tre ytterligare delprojekt ingår: ett om granskningars betydelse inom förvaltningspolitiken; ett som jämför utvecklingen av granskning som styrinstrument i Sverige, Australien och Nya Zeeland; och ett som ska kartlägga granskningarnas kostnader.

Sammantaget är ambitionen att integrera diskussioner om granskning i en vidare vetenskaplig och samhällelig diskussion om styrning och demokrati. Projektet bygger vidare på tidigare samarbeten mellan forskare vid Södertörns högskola, Stockholms universitet och Göteborgs universitet. Ett tiotal forskare ingår i projektet. Från Förvaltningsakademien medverkar Bengt Jacobsson (projektledare), Anders Ivarsson Westerberg, Jenny Svensson och Noomi Weinryb.

Projektet är finansierat av Riksbankens Jubileumsfond med ca 10 miljoner kronor under en fyraårsperiod.

Professor Bengt Jacobsson

Uppdragsforskning om rektorers vardag

Det av Skolverket finansierade forskningsprojektet *Förändringar i skolors praktik* har under året närmast sig slutet. Här har rektorsrollen och rektorers komplexa vardag undersökts. Resultaten kommer i bokform under våren 2017.

Svensk skola, och framför allt dess många problem, är ett återkommande tema i samhällsdebatten. Samtidigt har skolfältet genomgått stora förändringar, i många fall grundade i politiska reformer, vilka lett till starkt förändrade villkor och förutsättningar för dem som arbetar där. Sedan 2011 har det vid Förvaltningsakademien bedrivits forskning om dem som förväntas leda och organisera verksamheten i landets alla enskilda skolor – alltså rektorerna.

Inom ramen för projektet *Förändringar i skolors praktik* har sju grundskolor, och framför allt deras rektorer, följts och återkommande intervjuats under en 5-årsperiod. Under 2016 har projektet närmast sig sitt slut, och avrapporteras under 2017 i form av boken *Rektorer. Om konsten att hantera motstridiga krav* (Studentlitteratur). Fokus har legat på att förstå rektorernas mångfacetterade och komplexa vardag, där en mängd olika krav sammanstrålar och måste hanteras. Med utgångspunkt i den roll som 2010 års skollag (2010:800) ger varje enskild rektor (och där det specificeras att rektor ska leda och samordna det pedagogiska arbetet vid sin skolenhet samt besluta om sin enhets inre organisation och fördela resurser efter behov) ställs frågan om vilka möjligheter en rektor, i praktiken, har att göra det som lagen kräver. Kan rektor leda och utveckla det pedagogiska arbetet, och i så fall hur? Och vilka förutsättningar finns egentligen för att organisera och resursfördela med utgångspunkt i elevernas behov?

Studien har tagit avstamp i att den mängd olika krav som riktas mot rektorer – utifrån, från olika intressenter i skolans omgivning, men och också inifrån, från personal, elever och föräldrar – gör rektorsrollen synnerligen komplex. I mångt och mycket organiseras den runt det ständiga hanterandet av mångfalden av krav, som ofta dessutom krockar med varandra. Det finns, på samhällsnivå, en mängd föreställningar om vad en rektor ska vara och vad hen ska göra, och det blir i praktiken väldigt svårt att leva upp till dem alla samtidigt. Projektet visar att rektorer, via lagstiftning och andra former av styrdokument, förväntas vara såväl demokratisk fostrare som lojal och opartisk tjänsteman. Hen ska dessutom vara en professionell expert som leder kollegor (lärarna) samt en rationell och effektiv manager. Slutligen ska hen också fungera som producent, och marknadsförare, av en attraktiv tjänst på den allt mer konkurrensutsatta skolmarknaden.

Det säger sig självt att det är svårt för en person att axla samtliga ovanstående roller och svara upp mot alla de krav, som trängs inom ramen för skolans verklighet. Projektet har tydliggjort att så här ser dock rektors vardag ut idag. Varje rektor måste således, i sitt arbete, utveckla fungerande handlingsmönster för att hantera den komplexitet som uppstår då starka, och ofta motstridiga, krav samexisterar.

Lektor Jenny Svensson

Förvaltningsutbildning för anställda vid myndigheter samt universitet och högskolor

Under året har Förvaltningsakademien för tredje året genomfört utbildningar för statligt anställda. Kursen heter *Förvaltning i förändring/Förändring och styrning i staten*.

Syftet med kursen är att ge myndighetsanställda en introduktionsutbildning i hur den svenska förvaltningen är uppbyggd och fungerar, med fokus på statsförvaltningen. En särskilt avsikt med kursen är också att diskutera vad som är speciellt med att vara offentlig tjänsteman, och vilka krav som ställs på den som är anställd i en offentlig organisation. Kursen bestod av tre halvdagar som vardera fokuserade på ett visst tema: *Det svenska förvaltningssystemet*, *Styrningen i staten* samt *Att vara tjänsteman*. Inom ramen för kursen ingick viss litteratur som deltagarna uppmuntrades att läsa inför varje seminarium. Kursen avslutades med en mindre examinationsuppgift, där ett valt kurstema diskuterades i en mindre pm. Kursen gav 3 högskolepoäng. Utbildningen leddes och planerades av Förvaltningsakademins personal, vilket är fördelaktigt eftersom undervisningen då sker på vetenskaplig grund och utifrån lärarnas forskning inom området offentlig förvaltning. Kursen har varit uppdelad i två, där den ena vände sig till anställda från myndigheter generellt och den andra till anställda vid universitet och högskolor. I den sistnämnda kursen riktas ett visst fokus i undervisningen på förutsättningarna inom just universitet- och högskolevärlden.

Utbildningen var förlagd till Södertörns högskola. Antalet deltagare var arton personer på kursen för myndigheter, och tio på kursen för universitets- och högskoleanställda. Det var stor spridning i vilka myndigheter som deltog på den förstnämnda kursen, medan en majoritet av deltagarna på kursen för universitet och högskolor var anställda vid Södertörns högskola.

Utvärderingarna visar att deltagarna var mycket nöjda med kursens genomförande och innehåll. Dessutom framkommer uppskattning av det utrymme för diskussion och reflektion som kursen tillät, liksom att träffa och diskutera med andra myndighetsanställda.

Lektor Jenny Madestam

Bilagor

1. Förteckning över medarbetare

Daniel	Castillo	Lektor
Emma	Ek	Postdoktor
Anders	Ivarsson Westerberg	Föreståndare, docent
Bengt	Jacobsson	Professor
Mikael	Ljung	Amanuens
Birgitta	Mattsson	Samordnare/administratör
Jenny	Madestam	Lektor
Cajsa	Niemann	Postdoktor
Rune	Premfors	Professor emeritus
Hanna Sofia	Rehnberg	Lektor
Jenny	Svensson	Lektor
Noomi	Weinryb	Lektor

2. Genomförda uppdragsutbildningar

Beställare	Tid/dag	Titel
Riksrevisionen	9 halvdagar vt och ht 2016	Förändring och styrning i staten, omgång II
Olika lärosäten i Stockholmstrakten	3 halvdagar, september/oktober	Förändring och styrning i staten
Olika myndigheter i Stockholmstrakten	3 halvdagar, september	Förvaltning i förändring
Barnombudsmannen	3 halvdagar, september	Förändring och styrning i staten
Arbetsgivarverket	1 halvdag, oktober	Tjänstemannarollen och det offentliga etoset
Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	1 halvdag, november	Förändring och styrning i staten
Stockholms universitet	2 heldagar	Rektorsprogrammet

3. Forskningsprojekt och utredningsuppdrag

Projekttitel	Finansiär	Projektid	Projektledare
Trafikverket - modern myndighet	Trafikverket	2013-2016	Bengt Jacobsson
Delta uppföljning	Samordningsförbundet Delta, Västra Götalandsregionen	2016-2018	Daniel Castillo
Vidgad arbetsmarknad	Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) samt Karlskoga kommun	2015-2016	Daniel Castillo
Organizing for Auditing - an Essential Element in Governance	Riksbanken Jubileumsfond	2015-2018	Bengt Jacobsson
Skola under granskning	ÖSS	2015-2018	Ander Ivarsson Westerberg
Breddad kompetensförsörjning	Skövde kommun	2016-2017	Daniel Castillo
Kampen om kulturen. En studie av kulturpolitisk förändring i Litauen och Sverige	Östersjöstiftelsen	2011-2016	Jenny Svensson
Coordination, Capacity and Legitimacy: Organizing for Climate Change, Immigration and the Police (COCAL)	Norges forskningsråd	2016-2018	Ander Ivarsson Westerberg
Demoraktins väktare eller rasister? En experimentell studie av xenofobi bland svenska polisstudenter	Vetenskapsrådet	2016-2019	Jenny Madestam
Utredning, forskningsöversikt			
Tillitsbaserad styrning (författande av text)	Statskontoret	2016	Cajsa Niemann

4. Publikationer

Titel	Författare	Förlag el dyl.
Strategic storytelling in the public sector - not the same old story	Rehnberg, Hanna Sofia	Baltic Rim Economies (BRE) review, no 4, 51-52 p.
Trafikverket - En förvaltningspolitisk historia	Bengt Jacobsson och Leonora Mujkic	Förvaltningsakademin nr 8
På vetenskaplig grund - Program och teknologi inom skolinspektion	Anders Ivarsson Westerberg	Förvaltningsakademin nr 7
Den mångsidiga staten	Anders Ivarsson Westerberg och Torbjörn Nilsson (red.)	Studentlitteratur
Marknadsidéer i själva verket - Trafikverket och den renodlade beställarrollen	Emma Ek Österberg	Förvaltningsakademin nr 6
Dåligt samvete	Ivarsson Westerberg, Anders	Organisation & Samhälle, no 1, 42-43 p.
The Organizational Field Of School Review In Sweden And Poland	Ivarsson Westerberg, Anders & Walczak, Bartliomiej	Edulearn16 proceedings: 8th International Conference on Education and New Learning Technologies : Barcelona, Spain, 4-6 July, 2016, IATED , 2016, 7202-7208 p.
Granskningens (glömda) kostnader	Forssell, Anders & Ivarsson Westerberg, Anders	Statsvetenskaplig Tidskrift Vol. 118, no 1, 19-37 p.

5. Seminarier och konferenser

Vad/Var	Datum	Aktivitet
Frukostseminarium arrangerat av Forum	2016-01-14	Noomi Weinryb medverkade vid ett frukostseminarium "Adhocnätverk eller organisation - ett seminarium om organisering för att lösa akuta samhällsproblem".
Seminarium på Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).	2016-01-18	Bengt Jacobsson medverkade vid seminariet "Tillitsbaserad styrning, vad innebär det i praktiken?"
Förvaltningspolitiska seminariet på Förvaltningsakademin	2016-02-11	Makt utan mandat – de policyprofessionella i svensk politik. Stefan Svallfors, ny professor i sociologi vid Södertörns Högskola inleder med utgångspunkt i sin bok, (tills m Christina Garsten och Bo Rothstein), utgiven på Dialogos Förlag, 2015
Seminarium hos Riksrevisionen	2016-02-16	Bengt Jacobsson och Anders Ivarsson Westerberg höll ett seminarium om Administrationssamhället
Förvaltningspolitiska seminariet på Förvaltningsakademin	2016-03-03	Att göra eller köpa? Om upphandlingens konsekvenser för det offentliga. Peter Ehn, FD i statsvetenskap och utredare vid Statskontoret.
Förvaltningspolitiska seminariet på Förvaltningsakademin	2016-03-31	Trängsel på skolans utvärderingsarena. Lena Lindgren, docent och universitetslektor i Offentlig förvaltning vid Förvaltningshögskolan, Göteborgs Universitet.
Utbildning, Ekonomistyrningsverket	2016-04-06	Bengt Jacobsson medverkade vid en utbildning för statstjänstemän, Styrning i staten
Frukostseminarium på Arbetsmarknadsdepartementet	2016-04-13	Cajsa Niemann höll ett frukostseminarium med samma titel som hennes avhandling från 2013: "Villkorat förtroende. Normer och rollförväntningar i relationen mellan politiker och tjänstemän i Regeringskansliet".
Förvaltningspolitiska seminariet på Förvaltningsakademin	2016-04-14	Att göra rätt när ingen ser på – om alternativa drivkrafter i förvaltningen. Shirin Ahlbäck Öberg, docent och universitetslektor i statsvetenskap vid Uppsala Universitet, diskuterar utifrån ett nytt temanummer av Statsvetenskaplig Tidskrift.
Forskningspresentation på svenska ESF-rådet	2016-04-18	Anders Ivarsson Westerberg presenterade sin forskning om Administrationssamhället.
Föredrag, Statskontoret	2016-04-21	Bengt Jacobsson föreläste: 20 år efter EU-medlemskapet.
Bokpresentation, Södertörns högskola	2016-04-28	Jenny Svensson presenterade tillsammans med Klara Thomson, Myndigheten för kulturanalys, boken Kampen om kulturen.
Frukostseminarium på AFA försäkring	2016-05-04	Anders Ivarsson Westerberg presenterade sin forskning om administrationsamhället.
Förvaltningspolitiska seminariet på Förvaltningsakademin	2016-05-19	Högskolans styrning: linje eller kollegialitet – eller både och? Magnus Erlandsson, lektor i statsvetenskap och ledarskap, Malmö Högskola.
Frukostseminarium vid Statskontoret	2016-05-24	Cajsa Niemann deltog med reflektioner kring regeringens styrning av myndigheter "En styrning som kännetecknas av tillit – vad är det?"
Förvaltningspolitiska seminariet på Förvaltningsakademin	2016-06-02	Riksrevisionen – effektivitetsrevision i förändring. Riksrevisor Ulf Bengtsson inleder om de förändringar som nu genomförs inom myndigheten.
Seminarium i Socialdepartementet	2016-06-10	Bengt Jacobsson medverkade vid seminarium om styrning.

Föreläsning på Svenska Röda Korset	2016-06-14	Noomi Weinryb föreläste för vid styrgrupp för utredning av ändamålsenlig organisation.
Föreläsning på Nätverket för "småmyndigheter".	2016-09-13	Jenny Madestam föreläste om förvaltning.
Förvaltningspolitiska seminariet på Förvaltningsakademin	2016-09-22	Nationella samordnare som statligt styrmedel. Revisionsdirektör Leif Svensson, Riksrevisionen.
Förvaltningspolitiska seminariet på Förvaltningsakademin	2016-10-13	Marknadsstaten. Presentation av en ny bok (Liberförlag) av statsvetarna Göran Sundström, Catrin Andersson och Magnus Erlandsson.
Seminarium, Skogshem Wijk, Lidingö	2016-10-13	Bengt Jacobsson deltog i seminarium för högre chefer i staten om Europeisering av politik och förvaltning
Föreläsning på GD-föreningen	2016-10-17	Jenny Madestam och Sten Heckscher föreläste om förvaltning.
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor	2016-11-08	Noomi Weinryb medverkade vid ett Deltagande i avslutningspanel i "Kunskapskonferensen om det civila samhället - Forskning som förändrar 2016".
Förvaltningspolitiska seminariet på Förvaltningsakademin	2016-11-17	Finansdepartementet och enheten för statlig förvaltning - högtryck i förvaltningspolitiken. Departementsrådet Karin Hååg, enhetschef.
Halvdagsseminarium, Förvaltningsakademin	2016-11-21	Den stora polisreformen – hur blev den till och hur mår den? Medverkande: Första delen – tre röster om reformen: Bo Wennström, professor, polisforskare som skrivit om reformen. Eva Årestad-Radner, Genomförandekommittén, nu på Rikspolischefens kansli Erik Axelsson, Utredare Statskontoret, en av de som utvärderar polisreformen. Andra delen – ett panelsamtal: Dan Eliasson, Rikspolischef. Stefan Holgersson, polisforskare. Lasse Wierup, journalist DN
Förvaltningspolitiska seminariet på Förvaltningsakademin	2016-12-08	Värdegrundsarbetet i statsförvaltningen - kontinuitet eller anpassning? Professor em. Lena Marcusson, Uppsala Universitet, ordförande i Värdegrundsdelegationen.

6. I media

Foundation de France, espace philanthropie: Points de vue. Où s'arrête la liberté des philanthropes ? par Noomi Weinryb, chercheuse suédoise http://www.fondationdefrance.org/article/points-de-vue (publicerad i januari 2016)
Anders Ivarsson Westerberg intervjuas om administrationsområdet i Radio Jönköping "Eftermiddag i P4 Jönköping" den 17 mars.
Intervju med Noomi Weinryb i Unionens tidning Inblick Organisationer & Föreningar. Maj 2016.
Noomi Weinryb: Flyktingkrisen omdefinierar civilsamhällets roll, Idealistas förlag. Kurage. Maj 2016 http://idealistas.se/kurage/2016/05/10/flyktingkrisen-omdefinierar-civilsamhallets-roll/
Noomi Weinryb intervjuas i ETC. September 2016. "Flyktingvolontärerna – ett år senare"
Anders Ivarsson Westerberg intervjuades i Skolledaren nr 8 oktober 2016 om Skolinspektion och rapporten "På vetenskaplig grund. Program och teknologi inom skolinspektion."
Noomi Weinryb: Does philanthropy have too much influence? A scholar's perspective. Alliance Magazine oktober 2016 http://www.alliancemagazine.org/analysis/philanthropy-much-influence-reflections-september-issue/
Webbtidningen/nyhetsbrevet "Kvalitete och förnyelse" (http://kvalitet.org) publicerar i november ett referat från Förvaltningsakademins seminarium om Polisreformen den

7. Uppdragsgivare (utbildning och forskning)

Arbetsgivarverket
Arbetsmiljöverket
Barnombudsmannen
Elsäkerhetsverket
Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd
Nämnden för statligt stöd till trossamfund, SST
Riksrevisionen
Samordningsförbundet Delta, Västra Götalandsregionen
Skövde kommun
Statens beredning för medicinsk och social utvärdering
Statskontoret
Stockholms universitet
Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) samt Karlskoga kommun
Södertörns högskola (personalavdelningen)
Trafikverket